

WAGNERIANA CATALANA Nº 6 ANY 1997

TEMA 3.7: TRISTAN UND ISOLDE

TÍTOL: **VENEZIA I EL TRISTANY**

AUTOR: *Vicente Niño*

La primera visió que Venezia va despertar en Richard Wagner a finals d'agost de 1858 fou d'una "greu malenconia", no només del profund esperit de sublim decadència que aquesta bonica ciutat fa néixer en tot aquell que la visita, o per aquella "dolça tristesa" que emplena el cor amb la visió dels palaus d'antiga pedra grisa i els seus canals de tranquil·les aigües, sinó perquè l'esperit de l'artista es trobava dominat pel terrible sentiment que li produïa la seva situació amb Matilde Wessendonck.

Només feia deu dies que el gran artista havia deixat "l'Asil", una caseta tocant a la dels Wessendonck, que l'havien acollit junt amb la seva muller prop de sis anys, durant l'exili revolucionari de la seva estimada Alemanya. Allí havia gaudit de la tranquil·litat que necessitava per a realitzar el seu treball en "L'Anell". I allí havia retrobat quelcom més. La relació matrimonial amb Minna Planner, l'esposa, havia anat empitjorant progressivament amb el transcurs del temps degut a les diferències de caràcter i als distints móns en què vivien. La convivència arribà a ser extremadament delicada, i en aquest punt fou quan Wagner trobà Matilde Wessendonck, un dolç àngel, tot bellesa i sensibilitat, una dona de caràcter paral·lel al seu pel que fa a l'art, al sentiment, a la passió i a la rauxa, amb qui se sentia unit per molts lligams diferents i profunds. L'estimà i aquesta estimació, nascuda del retrobament i de la convivència més sincera, l'abocà a la creació de "Tristany i Isolda", com a imatge mítica del seu amor.

La seva passió era desbordant i meravellosa, però ambdós eren casats i el marit de Matilde, Otto Wessendonck, havia estat un bon amic i gran protector del Mestre. El deure de gratitud que sentia envers ell li impedia enganyar-lo. Aquesta situació l'intranquil·litzava i li produí una gran irritabilitat que li feia la vida molt difícil de suportar. Per tot això decidí acabar d'un cop amb aquella relació culpable i, amb el seu tempestuós matrimoni. Abandonà el seu adorat

"Asil" i decidí fugir de la vida de relació social, refugiant-se en la solitud, tancant-se en si mateix i abocant-se tan sols en el seu art, del que sorgí l'obra del "Tristany", tribut gloriós a Matilde i a l'amor que els havia unit.

Amb aquesta dissortada vivència oprimint-li el cor com un pesat farcell, Wagner arribà a Venècia. La plaça de Sant Marc que acollia els seus passeigs de tarda, els carrerons estrets que el veien caminar capficat amb l'imatge permanent de Matilde, el Gran Canal amb la llum de la lluna reflectint-se en les seves aigües, que gronxaven els seus "vols" nocturns en góndola, alentaven el seu sentiment. Allí mantenia en el seu cor l'alta i noble angoixa del més sublim amor, entre els ponts meravellosos i les placetes d'íntim recolliment, la solitud i la serenitat tan desitjades, li arribaren a través de la bellesa i la noblesa que es respirava arreu. La malenconia tenia el seu cor d'una greu tranquil·litat.

Allí va ser també on morí Tristany, on la seva Isolda musical arribà a eclipsar la seva inspiradora, on els trets de Matilde foren sublimats per Isolda, on un període meravellós de la vida conclougué entre palaus d'antiga pedra grisa i canals de plàcides aigües.